

سرطان‌های پستان و تخمدان

پیشگیری و تشخیص

نویسندگان: دکتر علی متولی زاده اردکانی

فاطمه شجاعی جشقانی

سرشناسه	:	متولی زاده اردکانی، علی، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	سرطان های پستان و تخمدان: پیشگیری و تشخیص / نویسندگان علی متولی زاده اردکانی، فاطمه شجاعی جشوقانی؛ ویراستار مریم سادات رضوی. تهران: عصر نوین، ۱۴۰۰.
مشخصات نشر	:	۱۶۲ ص.: مصور؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
مشخصات ظاهری	:	۲-۶۸-۷۲۹۴-۶۲۲-۹۷۸: ۸۰۰۰۰۰ ریال
شابک	:	فیبا
وضعیت فهرست نویسی	:	کتابنامه.
یادداشت	:	پستان -- سرطان
موضوع	:	Breast-- Cancer
	:	تخمدان ها -- سرطان
	:	Ovaries -- Cancer
شناسه افزوده	:	شجاعی جشوقانی، فاطمه، ۱۳۶۶ - Shojaei Jeshvaghani, Fatemeh
رده بندی کنگره	:	RC۲۸۰
رده بندی دیویی	:	۶۱۶/۹۹۴۴۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۷۵۶۵۷۴

نویسنده:	دکتر علی متولی زاده اردکانی
صفحه آرا:	فاطمه شجاعی جشوقانی
ناشر:	مسعود آفرین
ویراستار:	عصر نوین
نوبت چاپ:	مریم سادات رضوی
چاپ و صحافی:	اول - سال ۱۴۰۰
قیمت:	چاپ پُر وانه
شماریگان:	۸۰۰,۰۰۰ ریال
	۳۰۰۰ نسخه

« تمامی حقوق این اثر متعلق به ناشر و مولف می باشد »
نشانی مرکز نشر و پخش: تهران، میدان ولیعصر، خیابان
فلسطین، کوچه حجت دوست بن بست ضیایی، پلاک ۱، واحد ۱

تلفن: ۸۸ ۹۹۰۰ ۹۱-۳

www.asrenovinbook.ir
info@asrenovinbook.ir

پیش‌گفتار.....	۹
بخش اول: سرطان پستان.....	۱۱
فصل ۱: سرطان پستان چیست؟.....	۱۳
سرطان چیست؟.....	۱۳
عملکرد و فیزیولوژی پستان.....	۱۵
آسیب‌شناسی و میزان شیوع سرطان پستان.....	۱۶
سرطان پستان در مردان.....	۱۷
منابع.....	۱۸
فصل ۲: ژنتیک.....	۱۹
نقش ژنتیک در سرطان پستان.....	۱۹
سرطان پستان و تخمدان خانوادگی.....	۲۲
انواع سرطان پستان.....	۲۳
درجه‌بندی و مراحل سرطان پستان.....	۲۵
علائم سرطان پستان.....	۲۷
منابع.....	۲۸
فصل ۳: پیشگیری.....	۳۱
عوامل خطر آفرین در بروز سرطان پستان.....	۳۱
سودمندی آسپرین در کاهش ابتلا به سرطان پستان.....	۴۰
نقش میگرن در کاهش خطر ابتلا به سرطان پستان.....	۴۰
جراحی پیشگیرانه در زنان با خطر بسیار بالای ابتلا به سرطان پستان.....	۴۰
ارتباط ویروس پاپیلومای انسانی با سرطان پستان.....	۴۱
منابع.....	۴۲
فصل ۴: روش‌های تشخیص سرطان پستان.....	۴۵
تشخیص سریع و زود هنگام سرطان پستان.....	۴۵
معاینه بالینی و خود آزمایی سرطان پستان.....	۴۶
ماموگرافی.....	۵۰
بیوپسی.....	۵۳
اولتراسوند.....	۵۵
MRI (ام.آر.آی).....	۵۶
BC-serapro.....	۵۷

۵۷.....	سی تی اسکن (Computerized Tomography)
۵۸.....	پت اسکن (Position Emission Tomography)
۵۹.....	داکتوگرافی (گالاکتوگرافی)
۶۰.....	تست ژنتیک و روش های ژنومیک
۶۳.....	فناوری ریزآرایه ها (Microarrays)
۶۵.....	فناوری میکرو آر.ان.ای (microRNA)
۶۷.....	روش های پروتئومیک
۶۸.....	طیف سنجی جرمی Mass spectrometry
۶۸.....	MALDI: MATRIX Assisted Laser Desorption Ion .
۶۹.....	MS/MS
۶۹.....	SELDI-TOF: surface enhanced laser desorption/ionization
۶۹.....	TAMs: tissue microarray
۷۰.....	منابع

۷۱.....	روش های درمانی سرطان پستان
۷۱.....	درمان سرطان پستان
۷۲.....	جراحی
۷۵.....	برداشتن غدد لنفاوی زیر بغل
۷۵.....	نمونه برداری از غده لنفاوی اصلی یا مرکزی
۷۶.....	پرتو درمانی
۷۶.....	پرتو درمانی خارجی
۷۷.....	پرتو درمانی باز و یا برای تراپی (روش داخلی)
۷۷.....	درمانی سیستمیک
۷۷.....	شیمی درمانی
۷۹.....	انکو تایپ (Oncotype)
۸۰.....	هورمون درمانی
۸۴.....	هدف درمانی
۸۵.....	وضعیت گیرنده های هورمونی
۸۶.....	وضعیت گیرنده های HER2/NEU
۸۶.....	درمان های مکمل
۸۸.....	منابع

فصل ۶: ملاحظات بعد از درمان..... ۸۹

- ۸۹..... معاینه و پیگیری.....
- ۹۰..... چه انتظاراتی در زمان جراحی باید داشته باشیم؟.....
- ۹۳..... عود مجدد تومور پستان.....
- ۹۵..... جنبه‌های عاطفی سرطان پستان.....
- ۹۶..... ناباروری بعد از درمان سرطان پستان.....
- ۹۶..... تغییر در شیوه زندگی در حین و بعد درمان.....
- ۹۶..... تصمیم‌گیری بهتر و سالم‌تر.....
- ۹۶..... تغذیه و رژیم غذایی.....
- ۹۷..... وزن.....
- ۹۷..... استراحت، خستگی، کار و فعالیت بدنی.....
- ۹۸..... منابع.....

بخش دوم: سرطان تخمدان..... ۹۹

فصل ۷: سرطان تخمدان چیست؟..... ۱۰۱

- ۱۰۱..... عملکرد و فیزیولوژی تخمدان.....
- ۱۰۳..... آسیب‌شناسی و میزان شیوع سرطان تخمدان.....
- ۱۰۶..... منابع.....

فصل ۸: نقش ژنتیک در سرطان تخمدان..... ۱۰۷

- ۱۰۷..... نقش ژنتیک در سرطان تخمدان.....
- ۱۰۸..... تخمین خطر در سرطان تخمدان خانوادگی.....
- ۱۰۹..... علائم سرطان تخمدان.....
- ۱۱۰..... منابع.....

فصل ۹: عوامل خطر آفرین و پیشگیری از سرطان تخمدان..... ۱۱۱

- ۱۱۱..... عوامل خطر آفرین در ابتلا به سرطان تخمدان.....
- ۱۱۱..... سن.....
- ۱۱۱..... شیوه زندگی و چاقی بدن.....
- ۱۱۲..... سابقه خانوادگی.....
- ۱۱۳..... داروهای باروری و داشتن فرزند.....
- ۱۱۳..... درمان با جایگزینی هورمونی (HRT-hormone replacement therapy).....
- ۱۱۴..... پودر تالک.....

۱۱۴.....	متابولیسم بدن
۱۱۵.....	بیشگیری از سرطان تخمدان
۱۱۵.....	قرص‌های ضد بارداری
۱۱۶.....	بستن لوله‌ها (oophorectomy) و برداشتن رحم (hysterectomy)
۱۱۷.....	سابقه بارداری‌های قبلی و شیردادن نوزاد
۱۱۷.....	تغذیه و رژیم غذایی
۱۱۸.....	منابع

فصل ۱۰: روش‌های تشخیص سرطان تخمدان و مرحله‌بندی آن ۱۲۱

۱۲۱.....	تشخیص زودهنگام سرطان تخمدان
۱۲۲.....	تشخیص سرطان تخمدان
۱۲۳.....	مرحله‌بندی
۱۲۴.....	مراحل سرطان تخمدان
۱۲۷.....	روش‌های تشخیص سرطان تخمدان
۱۲۷.....	آزمایش خون (تست CA۱۲۵)
۱۲۹.....	بررسی فیزیکی لگن
۱۳۰.....	اولتراسوند
۱۳۲.....	سی تی اسکن (CT-SCAN)
۱۳۳.....	MRI
۱۳۳.....	Positron emission tomography (PET)
۱۳۴.....	آزمایش میکروسکوپی بافت زنده (بافت برداری)
۱۳۵.....	جراحی
۱۳۶.....	تست ژنتیک
۱۳۷.....	منابع

فصل ۱۱: روش‌های درمانی سرطان تخمدان ۱۳۹

۱۳۹.....	درمان سرطان تخمدان
۱۴۰.....	روش‌های درمانی
۱۴۷.....	روش‌های جدید درمانی
۱۴۸.....	ملاحظات بعد از درمان
۱۴۹.....	باروری بعد از درمان
۱۵۰.....	منابع

واژه‌نامه ۱۵۲

سرطان پستان شایع ترین سرطان در زنان در کشورهای صنعتی و کشورهای در حال رشد است. بروز سرطان پستان در کشورهای در حال رشد رو به افزایش است و ناشی از افزایش امید به زندگی، افزایش شهرنشینی و انتخاب شیوه زندگی مدرن غربی در بین جمعیت‌ها می‌باشد. اگرچه با استفاده از روش‌های پیشگیری می‌توان بروز سرطان پستان را کاهش داد اما نمی‌توان در کشورهای در حال رشد از بروز اکثر سرطان‌های پستان در زنانی که در مراحل پیشرفته تشخیص داده می‌شوند جلوگیری کرد. بنابراین در برنامه کنترل سرطان پستان باید بر افزایش آگاهی زنان در مورد سرطان پستان و تشخیص زودرس در سطح جامعه اهتمام بیشتری ورزید. سازمان بهداشت جهانی توصیه می‌کند که استراتژی‌هایی در کشورهای در حال رشد انتخاب شوند تا زنان از نشانه‌های اولیه ابتلا به سرطان پستان زودتر آگاه شوند. یکی دیگر از سرطان‌های مهم در زنان که معمولاً بسیار دیر تشخیص داده می‌شود سرطان تخمدان است. سرطان تخمدان به عنوان خطرناک‌ترین سرطان سیستم تولید مثل در زنان شناخته شده است و بیشترین آمار مرگ و میر مربوط به این سیستم در زنان را تشکیل می‌دهد. اگرچه تشخیص این سرطان در مراحل اولیه قابل درمان است اما معمولاً به دلیل تشخیص این سرطان در مراحل پیشرفته مرگ و میر ناشی از این سرطان بسیار بالاست.

ابتلا به سرطان‌های پستان و یا تخمدان واقع‌های بسیار ناخوشایند است ممکن است که در زندگی یک زن رخ دهد و موجب استرس شود. به غیر از جنبه‌های فیزیکی، تأثیرات روحی ناشی از ابتلا به سرطان‌های پستان و یا تخمدان می‌تواند اثرات زیادی در فرد مبتلا و دیگر افراد خانواده وی به جای گذارد و به این دلیل آگاهی شخص مبتلا و دیگر اعضای خانواده از علل ایجاد این سرطان‌ها و روش‌های پیشگیری و تشخیص و درمان آن‌ها می‌تواند جزو قدم‌های اولیه‌ای باشد که بایست برداشته شوند. در بخش اول کتاب حاضر سعی شده است با زبان ساده درباره آسیب‌شناسی و نقش ژنتیک و عوامل خطر آفرین در بروز سرطان پستان و دیگر عوامل موثر در ایجاد سرطان پستان توضیح داده شود. همچنین در این بخش از روش‌های تشخیص زودرس و تشخیص بالینی و درمانی و ملاحظات پس از درمان سرطان پستان مانند

شیوه زندگی و تغذیه مطالب مورد نیاز آورده شده است. در بخش دوم به توضیح عوامل ایجاد کننده سرطان تخمدان و نقش ژنتیک و عوامل خطر آفرین در ایجاد سرطان تخمدان و عوامل پیشگیری از این سرطان به زبان ساده اشاره شده است. در این بخش همچنین به روش های تشخیص زودهنگام سرطان تخمدان و روش های تشخیص و درمانی آن پرداخته شده است.

امید است خواندن این کتاب در افزایش آگاهی زنان از این دو سرطان مهم نقش موثری داشته باشد. نتایج مطالعات در چند دهه گذشته نشان داده است که بیماری سرطان برخلاف باور اکثریت مردم قابل پیشگیری و قابل درمان است. بطور کلی سرطان با عوامل ارثی محدود همراه می باشد و در بیش از ۹۰ درصد از افراد مبتلا به سرطان عوامل محیط زیستی (مواد شیمیایی، سیگار، داروها، باکتری و ویروس، پرتوها، هورمون ها، افسردگی، استرس، تغذیه، آلاینده های محیط زیستی و شیوه زندگی) انتخاب شده فرد در ایجاد سرطان نقش دارند. گفته می شود افزایش بروز سرطان در دهه های اخیر در سطح جهان رابطه مستقیم با تغییرات عمده ای دارد که در نوع تغذیه و شیوه زندگی مردم در جوامع مدرن و صنعتی و نیمه صنعتی به وجود آمده است.

در طول چند سال تدریس این جانب در دانشگاه ها از منابع متنوع درسی استفاده شده است که بعضی از مطالب در این کتاب استفاده شده اند. امید است با افزایش آگاهی زنان جامعه ایران از دو سرطان مهم پستان و تخمدان توانمندی زنان جامعه ایران در پیشگیری و تشخیص زودرس و درمان این سرطان ها افزایش یافته و اقدامات عملی هر چه زودتر انجام پذیرد.

علی متولی زاده اردکانی

دکترای ژنتیک و فوق تخصص زیست فناوری از آمریکا
 پژوهشگر ارشد (۲۰۰۳-۱۹۹۹) در انستیتو ملی سلامت در آمریکا (NIH) و انستیتو ملی سرطان در آمریکا (NCI)
 عضو هیئت علمی پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری (۱۳۹۵-۱۳۹۲)
 دبیر سازمان تحقیقات سرطان خاورمیانه (MEACR)
 عضو پیشین شورای راهبردی و کمیته پژوهشی شبکه سرطان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی